

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΝΕ 393β ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (19^{ος} – 20^{ος} αιώνες)

Περίληψη: Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση και ερμηνεία των «τομών» και των «συνεχειών» της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, όπως αυτές αναδεικνύονται μέσα από την όσμωση πολλαπλών ιστοριογραφικών προσεγγίσεων. Στο πλαίσιο αυτό, ιστορικό και ιστοριογραφικό ταυτοχρόνως, αναδεικνύεται η διαλεκτική σχέση «τομής» και «συνέχειας» (π.χ. με το οθωμανικό παρελθόν), εξετάζονται διαφορετικά είδη πηγών και εισάγονται οι κυριότεροι θεωρητικοί προβληματισμοί. Ειδικότερα αναλύεται η θεσμική συγκρότηση του σύγχρονου ελληνικού κράτους (1830 κ.ε.), οι διαδοχικές απόπειρες εκσυγχρονισμού, αλλά και οι μείζονες πολιτειακές και πολιτικές εξελίξεις σε συνάρτηση με τους οικονομικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς που προσδιόρισαν τη νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία (έως το 1974). Η εισαγωγή στα κύρια θέματα της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας επιχειρεί την σύγκριση με ανάλογα φαινόμενα της ευρωπαϊκής ιστορίας, προκειμένου να αναδειχθεί η «ευρωπαϊκή», «βαλκανική» ή «μεσογειακή» διάστασή τους (π.χ. σε σχέση με την εγκαθίδρυση αυταρχικών καθεστώτων, τις αγροτικές μεταρρυθμίσεις, την διασπορά και τις μεταναστευτικές μετακινήσεις κ.ά.). Την συζήτηση όλων των ζητημάτων εμπλουτίζει η ανάλυση ποικιλίας πηγών, τόσο πρωτογενών όσων και βιβλιογραφικών, οι οποίες βοηθούν τον φοιτητή να εξοικειωθεί με την λογική της ιστορικής έρευνας.

Στόχοι του μαθήματος: Οι φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν: α) στους σημαντικότερους πολιτικούς, κοινωνικούς, πολιτισμικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας, β) στην ερμηνεία των ιστορικών δομών, θεσμών και δρώντων υποκειμένων, σε σχέση με την ελληνική αλλά και την ευρύτερη οικονομικό-κοινωνική πραγματικότητα γ) στην κατανόηση ιστορικό-πολιτικών όρων όπως «αστικός εκσυγχρονισμός», «πελαταικό σύστημα», «ομογένεια-διασπορά», «αγροτική μεταρρύθμιση», «κοινωνικές τάξεις – ιεραρχίες - κινητικότητες», «εθνικές ταυτότητες», «δωσιλογισμός», «αμερικανική βοήθεια» κ.λπ και δ) στη συγκρότηση της ιστορικής έρευνας στη νεότερη και σύγχρονη ιστορία (μέσω της χρήσης πηγών και βιβλιογραφίας).

Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα: α) η κατανόηση των σημαντικότερων πολιτικών, οικονομικών, πολιτισμικών και κοινωνικών αλλαγών που χαρακτηρίζουν τη νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία από την ίδρυση του ελληνικού κράτους β) η ερμηνεία αιτίων και συνεπειών πολυδιάστατων ιστορικών φαινομένων, γ) η ένταξη των ιστορικών φαινομένων στο ορθό χρονολογικό και ιστορικό πλαίσιο δ) η ανάλυση ιστορικών όρων και ε) η ένταξη της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας στις ευρύτερες ιστοριογραφικές συζητήσεις.

Διάγραμμα μαθημάτων:

1-2: Εισαγωγή

3-12: Ζητήματα νεότερης και σύγχρονης ελληνικής ιστορίας

13: Ανακεφαλαίωση-Συμπεράσματα

Εξέταση του μαθήματος: Α. Γραπτή εξέταση αποτελούμενη από ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας που θα περιλαμβάνουν: α) Κατανόηση και ανάλυση ιστορικής πηγής β)

Ορισμούς εννοιών και ιστορικών όρων γ) Ερώτηση ανάλυσης και σύνθεσης. Β. Προαιρετικές

εργασίες: Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενθαρρύνονται να αναλάβουν μικρές εργασίες 2.000-3.000 λέξεων. Οι εργασίες θα βασίζονται στην παρουσίαση και ανάλυση δύο-τριών βασικών κειμένων. Αποβλέπουν στην εξοικείωση των φοιτητών με τους τρόπους ανάγνωσης ενός ιστορικού κειμένου, τη διαπραγμάτευση ενός ιστορικού θέματος και τη συγγραφή μιας ιστορικής ανάλυσης. Η εργασία θα προσμετράται στην τελική βαθμολογία με έως και 2 βαθμούς, εφόσον η επίδοση στις γραπτές εξετάσεις είναι τουλάχιστον πέντε (5).

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες: Εκπαιδευτική εκδρομή και επισκέψεις σε ιστορικά αρχεία/βιβλιοθήκες